

Warszawa, dnia 13 grudnia 2016 r.

Poz. 71

**DECYZJA NR 380
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI**

z dnia 7 grudnia 2016 r.

w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich

Na podstawie § 54 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (Dz. U. poz. 877, z późn. zm.¹⁾) postanawia się, co następuje:

§ 1. Określa się program nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich, stanowiący załącznik do decyzji.

§ 2. Realizację kursu, o którym mowa w § 1, powierza się Wyższej Szkole Policji w Szczytnie oraz Centrum Szkolenia Policji w Legionowie.

§ 3. Traci moc decyzja nr 265 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 sierpnia 2011 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz. Urz. KGP poz. 54, z 2014 r. poz. 55 oraz z 2015 r. poz. 65).

§ 4. Decyzja wchodzi w życie z dniem podpisania.

Komendant Główny Policji

nadinsp. Jarosław SZYMCZYK

---

¹⁾Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. poz. 1644, z 2008 r. poz. 1116, z 2010 r. poz. 1381, z 2012 r. poz. 899, z 2014 r. poz. 1312, z 2015 r. poz. 593 oraz z 2016 r. poz. 1526.

Załącznik do decyzji nr 380
Komendanta Głównego Policji
z dnia 7 grudnia 2016 r.

**PROGRAM NAUCZANIA
NA KURSIE SPECJALISTYCZNYM DLA POLICJANTÓW
W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA DEMORALIZACJI
I PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH ORAZ DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH NA RZECZ
MAŁOLETNICH**

SPIS TREŚCI

I. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

1. Nazwa kursu
2. Cel kursu
3. Kryteria formalne, jakim muszą odpowiadać kandydaci kierowani na kurs
4. System prowadzenia kursu
5. Czas trwania kursu i organizacja zajęć
6. Liczebność grupy szkoleniowej
7. Warunki niezbędne do realizacji i osiągnięcia celów kształcenia
8. Środki niezbędne do osiągnięcia celów kształcenia
9. Zakres tematyczny
10. Forma zakończenia kursu

II. TREŚCI KSZTAŁCENIA

I. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

1. Nazwa kursu

Kurs specjalistyczny dla policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich, zwany dalej „kursem”.

2. Cel kursu

Absolwent kursu będzie przygotowany do wykonywania zadań służbowych w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich, w tym:

- wykonywania pełnego zakresu czynności w ramach postępowania w sprawie nieletniego,
- prowadzenia rozpoznania osób, środowisk i zdarzeń,
- podejmowania działań interwencyjnych w sytuacji kryzysowej dziecka,
- prowadzenia działań profilaktycznych.

3. Kryteria formalne, jakim muszą odpowiadać kandydaci kierowani na kurs

Na kurs kierowani są policjanci, którzy pełnią służbę w komórkach organizacyjnych do spraw nieletnich i patologii, przestępczości nieletnich, izbach dziecka lub przewidziani są do pełnienia służby w tych komórkach oraz posiadają „Poświadczenie Bezpieczeństwa”, upoważniające ich do dostępu do informacji niejawnych, oznaczonych klauzulą „Poufne”.

Na kurs skierować można również policjantów (wszystkich rodzajów służb) pełniących służbę na innych stanowiskach, o ile wykonują zadania z zakresu problematyki nieletnich i małoletnich.

4. System prowadzenia kursu

Kurs prowadzony jest w systemie stacjonarnym.

5. Czas trwania kursu i organizacja zajęć

Realizacja kursu wymaga przeprowadzenia zajęć w liczbie **318 godzin lekcyjnych**. Na całkowity wymiar czasu kursu składają się:

Przedsięwzięcia	Czas realizacji (w godz. lekcyjnych)
Zapoznanie z regulaminami i organizacją kursu (rozpoczęcie i organizacja kursu)	2
Zajęcia programowe	313
Egzamin końcowy	2
Zakończenie kursu	1
Ogółem	318 (40 dni szkoleniowych)

Zajęcia dydaktyczne realizowane są przez pięć dni w tygodniu. Liczba godzin lekcyjnych, liczonych w jednostkach 45-minutowych, nie powinna przekraczać 8 godzin dziennie.

Przerwy między zajęciami, z uwagi na ich specyfikę, określa prowadzący zajęcia dydaktyczne z zastrzeżeniem rozpoczęcia kolejnego zagadnienia jednostki metodycznej w czasie przyjętym w rozkładzie zajęć programowych.

Podczas planowania zajęć dydaktycznych należy uwzględnić wewnętrzny układ realizacji treści programowych. Zajęcia należy realizować w kolejności zapisanych zagadnień w ramach tematu. Zajęcia realizowane przez podmioty zewnętrzne i zajęcia wyjazdowe mogą być realizowane w innej kolejności, niż wynika to z zapisu kolejnych zagadnień w ramach danego tematu. Zmiana kolejności w realizacji zagadnień w danym temacie może wynikać z możliwości realizacyjnych podmiotu zewnętrznego. Dopuszczalne jest, podczas prowadzenia zajęć symulacyjnych, ćwiczeń lub przy wykorzystaniu innej metody (gdy liczba godzin wynosi co najmniej 3 godz. lekcyjne), regulowanie czasu trwania zajęć w sposób zapewniający optymalne osiągnięcie zakładanych celów, z zastrzeżeniem rozpoczęcia kolejnej jednostki metodycznej w czasie przyjętym w rozkładzie zajęć programowych.

W celu podniesienia efektywności kursu, realizację niektórych treści programowych należy organizować w warunkach rzeczywistych, w jednostkach organizacyjnych Policji lub innych instytucjach.

W przypadku zajęć praktycznych liczba nauczycieli, wraz z określeniem ich roli, wynika ze sposobu

realizacji zajęć w podgrupach oraz przyjętych założeń do stosowanej metody (techniki).

Z uwagi na interdyscyplinarny charakter kursu, na którym kształcone są umiejętności uniwersalne i specjalistyczne z różnych obszarów, realizujący go nauczyciele policyjni zobowiązani są do zapoznania się z całością treści programowych. Podczas realizacji kolejnych sekwencji wskazane jest odwoływanie się do wcześniej zrealizowanych treści.

W *Programie* przewidziano do realizacji zajęcia, które wymagają przeprowadzenia przez podmioty zewnętrzne.

Dotyczy to następujących treści programowych:

- *rola i zadania opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów – zajęcia realizowane przez biegłego sądowego z zakresu psychologii* – Temat nr 1, zagadnienie 22 (jeżeli nauczyciel policyjny danej jednostki szkoleniowej posiada uprawnienia biegłego sądowego z zakresu psychologii, wówczas jednostka szkoleniowa może realizować je we własnym zakresie),
- *zajęcia realizowane przez specjalistów placówki specjalistycznej, fundacji lub organizacji pozarządowej zajmujących się pomocą psychologiczną w stosunku do dziecka krzywdzonego* – Temat nr 6, zagadnienia 9-16.

Zajęcia z zakresu Tematu nr 5. *Wybrane zjawiska patologii społecznej*, zagadnienia 1 i 2 dotyczące *subkultur i sekt* – mogą być realizowane przy współdziałaniu przedstawiciela wybranej instytucji, organizacji rządowej, pozarządowej lub organizacji społecznej.

Zajęcia z zakresu Tematu nr 7. *Działania profilaktyczne*, zagadnienie 10. *Praktyczna realizacja spotkania profilaktycznego*, realizowane są w dwóch placówkach wychowawczo-oświatowych o różnych poziomach kształcenia (w tym jedno obowiązkowo na poziomie szkoły gimnazjalnej). Realizacja powyższego zagadnienia powinna być tak planowana, aby zapewnić możliwość jego przeprowadzenia w wybranych placówkach wychowawczo-oświatowych, czyli poza miesiącami wakacyjnymi i okresami wolnymi od zajęć dydaktycznych dla dzieci i młodzieży określonymi w szkolnictwie powszechnym.

Przerwy w zajęciach dydaktycznych w zakresie przeprowadzania spotkań profilaktycznych z wybranymi grupami odbiorców, ze względu na sposób realizacji, określa prowadzący zajęcia.

Zajęcia wyjazdowe wymagają zapewnienia transportu dla grupy szkoleniowej przez jednostkę szkoleniową, której powierzono kurs do realizacji.

Podczas realizacji treści programowych, z których wynika potrzeba nawiązywania do zasad etyki zawodowej, praw człowieka, polityki antydyskryminacyjnej lub też działań antykorupcyjnych, obowiązkiem każdego nauczyciela policyjnego jest kształtowanie w tym zakresie pożądaných postaw i zachowań.

6. Liczebność grupy szkoleniowej

Poszczególne treści kształcenia należy realizować w grupach szkoleniowych, których liczebność, z uwagi na cele dydaktyczne zajęć oraz efektywność stosowanych metod (technik) dydaktycznych, nie powinna przekraczać 20 osób.

7. Warunki niezbędne do realizacji i osiągnięcia celów kształcenia

Zajęcia o charakterze umiejętnościowym, o ile określa to program, prowadzone są przez więcej niż jednego nauczyciela.

Wskazane w programie sposoby (metody i techniki) realizacji zajęć są wg autorów najbardziej optymalne do osiągnięcia zakładanych celów kształcenia. Prowadzący zajęcia może wybrać inny sposób, gwarantujący osiągnięcie celów kształcenia.

Rozkład zajęć programowych powinien uwzględniać uwagi co do kolejności zajęć wskazanych w programie kursu. Układ godzinowy i dzienny oraz regulacja przerw powinny być dostosowane do progresji treści kształcenia, dynamiki zajęć oraz efektów pracy grupy.

8. Środki niezbędne do osiągnięcia celów kształcenia

Lp.	Nazwa wyposażenia	Liczba na grupę
1.	Pomieszczenie symulacyjne lub sala dydaktyczna przystosowana do przeprowadzania interwencji policyjnych, pomieszczenie do prowadzenia przesłuchania przyjaznego dziecka, pomieszczenie przystosowane do prowadzenia okazania, pracownia narkotykowa, strzelnica wyposażona w oś do strzeleń z krótkiej broni	1
2.	Telewizor, odtwarzacz DVD/VHS lub komputer	1
3.	Kamera video	1
4.	Dyktafon	1
5.	Stolik daktyloskopijny	1
6.	Walek daktyloskopijny	1
7.	Poduszka daktyloskopijna	1
8.	Walizki śledcze	10
9.	Kredki, pisaki, magnesy do tablicy	1 zestaw
10.	Projektor multimedialny lub rzutnik pisma	1
11.	Prezentacje multimedialne lub foliogramy	1
12.	Indywidualne środki przymusu bezpośredniego	1 zestaw na słuchacza
13.	Zestaw testerów kolorymetrycznych	5
14.	Materiały poglądowe o narkotykach	1
15.	Protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie/ przesłuchania świadka	25
16.	Uprawnienia pokrzywdzonego	25
17.	Protokół przesłuchania świadka	25
18.	Protokół przyjęcia ustnej skargi o przestępstwie ściganym z oskarżenia prywatnego	20
19.	Protokół okazania	20
20.	Protokół zatrzymania rzeczy	20
21.	Protokół przeszukania pomieszczeń, osoby	20
22.	Spis i opis rzeczy	20
23.	Protokół konfrontacji	20
24.	Protokół eksperymentu procesowego	20
25.	Protokół oględzin	20
26.	Protokół zatrzymania nieletniego	120
27.	Protokół przesłuchania nieletniego	45
28.	Pouczenie nieletniego	25
29.	Karty daktyloskopijne	20
30.	Druki statystyczne	20 zestawów
31.	Formularz meldunku informacyjnego	20
32.	Formularz „Niebieska Karta”	20 kompletów
33.	Mechanizm przesuwu (ruchu tarcz)	1
34.	Obrotnica tarcz	1
35.	Podnośnik tarcz	1
36.	Sala wyposażona w stoły do składania i rozkładania broni	1
37.	Tor przeszkód	1
38.	Sala z matą judo	1
39.	Korytarz taktyczny	1
40.	Pojazdy	5
41.	Trenażer komputerowy (zestaw)	zestaw
42.	Rękawiczki lateksowe	20 par

43.	Koc termiczny	1
44.	Kołnierz ortopedyczny	20
45.	Apteczka z wyposażeniem	1
46.	Fantom – dziecko	1
47.	Fantom – dorosły	1
48.	Maseczka do sztucznego oddychania	20
49.	AED Trening system	1
50.	Fantom z ranami i złamaniami	1
51.	Atrapy ran i złamań	20
52.	Chusta trójkątna	20
53.	Deska ortopedyczna	1
54.	Szyny próżniowe	zestaw
55.	Amunicja 9x19 Parabellum	1460 szt.

9. Zakres tematyczny

Temat	Czas realizacji w godz. lekcyjnych
Nr 1. Postępowanie w sprawie nieletniego	58
Nr 2. Czynności procesowe i rejestracyjno-statystyczne	45
Nr 3. Wybrane zagadnienia pracy operacyjnej	21
Nr 4. Wybrane przepisy prawa cywilnego oraz rodzinnego i opiekuńczego	23
Nr 5. Wybrane zjawiska patologii społecznej	26
Nr 6. Interwencje z udziałem małoletnich	36
Nr 7. Działania profilaktyczne	44
Nr 8. Wybrane elementy taktyki i technik interwencji	30
Nr 9. Szkolenie strzeleckie	24
Nr 10. Udzielanie pierwszej pomocy	6
Razem:	313

10. Forma zakończenia kursu

Kurs kończy się egzaminem, który przeprowadza się według poniższych zasad:

1. Komisja egzaminacyjna powoływana jest przez kierownika jednostki szkoleniowej, której powierzono do realizacji kursu.
2. W skład komisji wchodzi przedstawiciele jednostki szkoleniowej, w której realizowany jest kurs.
3. Egzamin końcowy prowadzony jest w formie testu wiedzy.
4. Test wiedzy opracowuje jednostka szkoleniowa Policji realizująca kurs.
5. Test wiedzy składa się z 40 zadań testowych, ocenianych w skali od 0 do 1 punktu za każdą odpowiedź i trwa 40 minut.
6. Każde z zadań testowych powinno zawierać 4 odpowiedzi, wśród których są odpowiedzi fałszywe, częściowo prawdziwe i tylko jedna prawdziwa. Za każdą poprawną odpowiedź słuchacz kursu otrzymuje 1 punkt.
7. Warunkiem zaliczenia egzaminu końcowego jest uzyskanie przez policjanta co najmniej 28 punktów. Stanowi to 70 % wszystkich punktów możliwych do uzyskania.

Kryteria oceny testu wiedzy:

ocena 1	niedostateczna	od 0 do 27 poprawnych odpowiedzi
ocena 2	dopuszczająca	od 28 do 30 poprawnych odpowiedzi
ocena 3	poprawna	od 31 do 33 poprawnych odpowiedzi
ocena 4	dobra	od 34 do 36 poprawnych odpowiedzi
ocena 5	bardzo dobra	od 37 do 38 poprawnych odpowiedzi
ocena 6	wyróżniająca	od 39 do 40 poprawnych odpowiedzi

Z przeprowadzonego egzaminu końcowego komisja egzaminacyjna sporządza protokół.

Absolwent kursu otrzymuje „*Świadectwo ukończenia kursu specjalistycznego*”, z wpisanym ogólnym wynikiem nauki (średnia wszystkich ocen okresowych) oraz oceną z egzaminu końcowego.

II. TREŚCI KSZTAŁCENIA

Temat Nr 1: Postępowanie w sprawie nieletniego

CELE: Po zrealizowaniu zagadnienia słuchacz będzie potrafił:

- omówić cele ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- wyjaśnić pojęcia ustawowe właściwe dla postępowania w sprawach nieletnich,
- wymienić i opisać przyczyny niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży,
- scharakteryzować zachowania agresywne,
- scharakteryzować zachowania świadczące o demoralizacji nieletnich,
- omówić zasady odpowiedzialności nieletnich,
- omówić obowiązek społeczny i prawny przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz powiadomienia o tym fakcie wskazanych w ustawach instytucji,
- wyjaśnić rolę sądu rodzinnego w postępowaniu z nieletnimi,
- określić właściwość miejscową i rzeczową sądu rodzinnego i nieletnich,
- wymienić i omówić podstawy prawne wszczęcia postępowania w sprawie nieletniego,
- wymienić i omówić cele postępowania w sprawie nieletniego,
- omówić tryb i etapy prowadzenia postępowania w sprawach nieletnich,
- omówić przypadki, w których prokurator wszczyna i prowadzi wobec nieletniego postępowanie,
- rozróżnić strony procesowe i opisać ich uprawnienia w postępowaniu w sprawach nieletnich,
- scharakteryzować postępowanie mediacyjne,
- rozróżnić obligatoryjny i fakultatywny udział obrońcy w postępowaniu w sprawach nieletnich,
- wymienić i scharakteryzować środki wychowawcze i poprawcze stosowane wobec nieletnich,
- scharakteryzować sytuacje, w których sąd może orzec karę wobec nieletniego,
- sporządzić postanowienie o wyłączeniu materiałów do odrębnego prowadzenia,
- omówić rodzaje i charakter środków przymusu stosowanych wobec nieletnich,
- omówić środki odwoławcze od orzeczeń sądu rodzinnego,
- opisać czynności policjanta w związku z ujawnieniem przejawów demoralizacji lub czynu karalnego,
- dokumentować uzyskane informacje świadczące o zagrożeniu nieletniego demoralizacją,
- omówić stosowanie przepisów kpk w zakresie utrwalania, zbierania i przeprowadzania dowodów przez Policję,
- wskazać zakres czynności wykonywanych przez Policję w wypadkach niecierpiących zwłoki oraz zleconych przez sąd rodzinny,
- wymienić przesłanki zatrzymania nieletniego i umieszczenia go w Policyjnej Izbie Dziecka,
- określić obowiązki policjanta w związku z zatrzymaniem nieletniego,
- zatrzymać nieletniego,
- sporządzić protokół zatrzymania nieletniego,

- określić rolę i zadania Policyjnej Izby Dziecka,
- scharakteryzować obowiązki związane z doprowadzeniem i umieszczeniem nieletniego w Policyjnej Izbie Dziecka,
- określić warunki dopuszczalności przesłuchania nieletniego,
- przesłuchać nieletniego z uwzględnieniem różnych metod przesłuchania,
- sporządzić protokół przesłuchania nieletniego,
- określić zadania Policji w zakresie ujawniania nieletnich zagrożonych demoralizacją i przestępczością,
- omówić rolę i zadania opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów,
- omówić formalno-prawne aspekty powołania biegłego,
- omówić rolę biegłego psychologa w postępowaniu w sprawie nieletniego sprawcy czynu karalnego i małoletniego świadka.

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
1. Zagadnienia wprowadzające do postępowania w sprawach nieletnich.	3	wykład, pogadanka, praca w grupach	Na podstawie preambuły omów cele ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (upn) oraz w oparciu o art. 3 upn omów dobro dziecka jako naczelną zasadę w postępowaniu w sprawach nieletnich. Podziel grupę na zespoły i odwołując się do wiedzy zawodowej słuchaczy poleć, aby wypracowali pojęcia ustawowe właściwe dla postępowania w sprawach nieletnich.
2. Uwarunkowania niedostosowania społecznego dziecka.	2	wykład konwersatoryjny	Omów psychologiczne determinanty niedostosowania społecznego dziecka.
3. Agresja.	2	wykład, pogadanka	Wyjaśnij pojęcie oraz określ istotę i rodzaje agresji, a także mechanizm jej powstawania. Przedstaw style zachowania nieletniego w kontaktach interpersonalnych. Omów ze słuchaczami, na podstawie ich doświadczenia, style zachowań agresywnych. Przedstaw słuchaczom sposoby redukcji agresji.
4. Zachowania przestępcze.	2	wykład konwersatoryjny	Wyjaśnij definicję pojęcia przestępca w ujęciu psychologicznym. Omów czynniki biopsychologiczne mające wpływ na zachowania przestępcze. Przedstaw rodzaje zaburzeń osobowości.
5. Zachowania dzieci świadczące o ich demoralizacji.	2	wykład, pogadanka, praca w grupach	Wspólnie z grupą, odwołując się do doświadczenia zawodowego oraz życiowego słuchaczy, wypracuj katalog zachowań świadczących o demoralizacji nieletniego. Odwołując się do własnego doświadczenia zawodowego, przedstaw skalę zjawiska oraz wybrane przypadki świadczące o demoralizacji nieletniego. Zwróć uwagę na udział nieletnich w przestępczości zorganizowanej.

6. Przepisy ogólne o postępowaniu w sprawach nieletnich.	5	wykład, pogadanka	Bazując na przepisach ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz innych ustawach, omów zasady odpowiedzialności nieletnich, obowiązek społeczny i prawny przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz powiadamiania o tym fakcie wskazanych w ustawach instytucji (upn, kpk, kpc, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). Określ rolę sądu rodzinnego w postępowaniu z nieletnimi. Na podstawie doświadczenia zawodowego słuchaczy wskaż właściwość rzeczową i miejscową sądu rodzinnego i nieletnich. Odwołując się do znajomości przepisów upn oraz kpk wraz ze słuchaczami określ zasady wszczynania i prowadzenia postępowania w sprawach nieletnich, uprawnienia stron procesowych oraz pokrzywdzonego, tryb powoływania i udziału obrońcy. Przedstaw sytuacje, w których prokurator wszczyna i prowadzi postępowanie wobec nieletniego. Omów naczelną zasady procesowe wynikające z kpk.
7. Środki wychowawcze i poprawcze stosowane wobec nieletnich.	2	wykład, pogadanka, praca w grupach	Podziel grupę na dwa zespoły i poleć wypracowanie katalogu środków wychowawczych oraz scharakteryzowanie środka poprawczego z uwzględnieniem podziału na środki wychowawcze w zmienionym i niezmienionym środowisku wychowawczym. Podczas omawiania środków wychowawczych zwróć uwagę na te, które ustają z mocy prawa po ukończeniu przez nieletniego 18 i 21 lat.
8. Sytuacje, w których sąd może orzec karę wobec nieletniego. 9. Wyłączenie i przekazanie materiałów do odrębnego prowadzenia. 10. Rodzaje i charakter środków przymusu stosowanych wobec nieletnich. 11. Środki odwoławcze od orzeczeń sądu rodzinnego. 12. Czynności policjanta w związku z ujawnieniem przejawów demoralizacji lub czynu karalnego. 13. Dokumentowanie uzyskanych informacji świadczących o zagrożeniu nieletniego demoralizacją.	6	wykład konwersatoryjny, praca w grupach	Scharakteryzuj sytuacje, w których sąd może wobec nieletniego orzec karę. Omów rodzaje i charakter środków przymusu stosowanych wobec nieletnich oraz środki odwoławcze od orzeczeń sądu rodzinnego. Omów zadania schroniska dla nieletnich. Podziel grupę na zespoły i odwołując się do wiedzy zawodowej słuchaczy poleć, aby wypracowali czynności policjanta w związku z ujawnieniem przejawów demoralizacji lub czynu karalnego.
14. Postępowanie mediacyjne.	1	wykład	Scharakteryzuj postępowanie mediacyjne, zasady, etapy oraz jego cele w oparciu o przepisy upn oraz dokument opracowany w Ministerstwie

			Sprawiedliwości „Mediacja w polskim prawie nieletnich” dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości (http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/mediacje/publikacje-akty-prawne-statystyki/). Wskaż, że w innych rodzajach postępowania również występuje instytucja mediacji.
15. Stosowanie przepisów kpk w zakresie utrwalania, zbierania i przeprowadzania dowodów przez Policję. 16. Zakres czynności Policji w wypadkach niecierpiących zwłoki oraz zleconych przez sąd rodzinny.	1	wykład konwersatoryjny, pogadanka	Odwołując się do dotychczasowej wiedzy i doświadczenia zawodowego słuchaczy, omów i scharakteryzuj stosowanie przepisów kpk w zakresie utrwalania, zbierania i przeprowadzania dowodów przez Policję. Następnie, wspólnie z grupą, odwołując się do doświadczenia zawodowego oraz życiowego słuchaczy wypracuj w ramach dyskusji zakres czynności wykonywanych przez Policję w wypadkach niecierpiących zwłoki oraz czynności zleconych przez sąd rodzinny.
17. Zatrzymanie nieletniego.	6	wykład konwersatoryjny, praca w grupach, ćwiczenia	Omów zatrzymanie nieletniego na podstawie art. 32e i 32g upn. Omów przesłanki umieszczenia nieletniego w Policynnej Izbie Dziecka (PID). Omów obowiązki Policji w związku z zatrzymaniem nieletniego oraz jego prawa. Następnie podziel grupę na zespoły i odwołując się do wiedzy zawodowej słuchaczy poleć, aby wypracowali algorytm czynności dotyczący zatrzymania nieletniego. Na podstawie przygotowanych założeń, poleć słuchaczom opracowanie trybu postępowania z zatrzymanym nieletnim i sporządzenie odpowiedniej dokumentacji (np. notatka urzędowa, protokół zatrzymania nieletniego). Zwróć uwagę na etyczne aspekty zatrzymywania osób i respektowanie podczas zatrzymania praw człowieka.
18. Przesłuchanie nieletniego.	6	pogadanka, symulacja, ćwiczenia	ZAGADNIENIE NALEŻY ZREALIZOWAĆ PO TEMACIE NR 6, ZAGADNIENIU 1. Zajęcia realizuje dwóch nauczycieli w tym jeden, który posiada wiedzę z zakresu psychologicznych aspektów przesłuchania nieletniego (wskazany psycholog). Zajęcia należy realizować w miarę możliwości w „Przyjaznym Pokoju Przesłuchań Dzieci”. Omów przepisy ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz kodeksu postępowania karnego dotyczące przesłuchania nieletniego. Zwróć uwagę na warunki dopuszczalności przesłuchania nieletniego. Na podstawie doświadczenia zawodowego słuchaczy wypracuj metody przesłuchania. W ramach symulacji, zgodnie z przygotowanym wcześniej założeniem, wybrany słuchacz przesłucha nieletniego jednocześnie dokumentując tą czynność. Umiejętność powinna być kształtowana w „Przyjaznym Pokoju

			Przesłuchań Dzieci” w celu zapewnienia maksymalnego stopnia realizmu. Zwróć uwagę na specyfikę przesłuchania nieletniego uwzględniając jego prawa i obowiązki. Zwróć uwagę na etyczne aspekty przesłuchiwana osób.
19. Omówienie sporządzanej dokumentacji.	2	pogadanka	Omów sporządzoną dokumentację wykonaną podczas ćwiczeń z zagadnienia nr 17.
20. Zasady funkcjonowania Policyjnej Izby Dziecka.	6	zajęcia wyjazdowe - wizyta w PID	ZAGADNIENIE TO MOŻNA ZREALIZOWAĆ PO ZAGADNIENIACH 22-23. Zajęcia wyjazdowe - zorganizuj wizytę słuchaczy w Policyjnej Izbie Dziecka. Funkcjonariusze pełniący służbę w Izbie Dziecka określą rolę i zadania tej placówki. Ponadto omów obowiązki policjanta związane z doprowadzeniem i umieszczeniem nieletniego w PID.
21. Zadania Policji w zakresie ujawniania nieletnich zagrożonych demoralizacją i przestępczością.	2	pogadanka	Odwołując się do dotychczasowej wiedzy i doświadczenia zawodowego słuchaczy oraz na podstawie przepisów prawnych omów zadania Policji w zakresie ujawniania nieletnich zagrożonych demoralizacją i przestępczością. Zwróć szczególną uwagę na zadania komórek do spraw nieletnich i patologii mieszczących się w komendach miejskich, powiatowych i rejonowych Policji, jak również zakres współpracy tych komórek z innymi komórkami organizacyjnymi Policji.
22. Rola i zadania opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów.	8	wykład, pogadanka, symulacje	Zajęcia realizowane przez biegłego sądowego z zakresu psychologii. Treści i wskazówki do ich realizacji znajdują się w załączniku.
23. Test osiągnięć.	2	pisemny test wiedzy	Aby zaliczyć test osiągnięć słuchacz musi uzyskać 70% prawidłowych odpowiedzi według obowiązujących ocen w skali 6-1. W sytuacji kiedy zajęcia w tym temacie realizują nauczyciele z różnych komórek organizacyjnych, za przygotowanie i przeprowadzenie testu odpowiada nauczyciel z komórki, która realizuje najwięcej zagadnień. Na drugiej godzinie wskazane jest, aby uczestniczyli nauczyciele z tych komórek, które realizowały zagadnienia w tym temacie.

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 1 jest oceną okresową. Warunkiem przystąpienia do zaliczenia Tematu nr 1 jest uzyskanie pozytywnych ocen bieżących. Formą zaliczenia jest pisemny test osiągnięć. Formę i liczbę zadań testowych testu wiedzy określa prowadzący zajęcia. Aby zaliczyć test wiedzy, słuchacze muszą uzyskać 70% prawidłowych odpowiedzi. Zaliczenie następuje według obowiązującej skali ocen (6-1).

ZAŁĄCZNIK DO ZAGADNIENIA NR 22

ROLA I ZADANIA OPINIODAWCZEGO ZESPOŁU SĄDOWYCH SPECJALISTÓW

I. Rola i zadania biegłego psychologa (wykład konwersatoryjny)

1. w ramach pracy opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów;
2. jako biegłego z listy sądu okręgowego.

Słuchaczom zostanie przekazana wiedza z zakresu pracy biegłego sądowego z zakresu psychologii oraz formalno-prawne aspekty powoływania i ogólne zasady współpracy przesłuchującego z biegłym, w wyniku której słuchacz będzie potrafił właściwie przygotować *postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego*. Słuchacze poznają przykładowe rodzaje postanowień, w zależności od:

- rodzaju sprawy (np. udział przy przesłuchaniu, w czynności okazania),
- wieku przesłuchiwanego (dziecko w wieku przedszkolnym, wczesno-szkolnym, szkolnym i adolescentnym),
- charakteru, w jakim występuje przesłuchiwany (nieletni sprawca czynu karalnego, małoletni świadek).

II. Psychologiczno-prawne aspekty i zasady przesłuchania

Słuchacze m.in. poznają różnice w czynności przesłuchania:

- 1) bardzo małych dzieci (nieczytających i niepiszących);
- 2) dzieci i młodzieży o sprzężonych zaburzeniach rozwoju psychoruchowego;
- 3) osób bardzo silnie skrzywdzonych (incydentalnie lub długoterminowo);
- 4) przesłuchania w obecności osób trzecich (np. rodzica, adwokata).

III. Fazy przesłuchania

Słuchaczom zostaną omówione następujące fazy przesłuchania (nieletniego sprawcy czynu karalnego i małoletniego świadka):

A. Faza poprzedzająca przesłuchanie

Słuchacze zostaną poinformowani o potrzebie:

- 1) zapoznania biegłego ze sprawą;
- 2) ustalenia zasad współdziałania w czasie przesłuchania;
- 3) umożliwienia biegłemu zebrania informacji o przesłuchiwanym (w formie wywiadu anamnestycznego z rodzicem, autoanamnezy czy wywiadu z opiekunem z danej placówki).

B. Faza wstępna

Zwrócona zostanie uwaga słuchaczy m. in. na potrzebę dobrego rozeznania, czy przesłuchiwany wie w jakim charakterze przystępuje do przesłuchania, czy właściwie zrozumiał pouczenia. Słuchacze informowani będą o skutecznych sposobach nawiązywania prawidłowych relacji z przesłuchiwanym, a także formach swobodnej rozmowy w tej fazie wstępnego kontaktu.

C. Faza zasadnicza

1. Słuchacze poznają sposoby zobowiązywania przesłuchiwanego do składania spontanicznych zeznań.
2. Słuchaczom uświadomiona zostanie rola tzw. podfazy pytań (ze szczególnym zwróceniem uwagi na wystrzeganie się tzw. pytań sugerujących).
3. Zostanie zwrócona uwaga słuchaczy, że tzw. podfaza końcowa, jest często niewłaściwie przeprowadzana.

Będą tu uwypuklane słuchaczom takie czynności, jak:

- 1) zapytanie przesłuchiwanego, czy chciałby jeszcze dodać coś – jego zdaniem – ważnego w danej sprawie, a o co nie był dotychczas pytany;
- 2) zapoznanie przesłuchiwanego z protokołem (czyta sam, albo jest mu protokół czytany);
- 3) dokonanie poprawek i uzupełnień, a także podpisanie tak uzupełnionego protokołu, jako zgodnego z tym, co świadek mówił;
- 4) podziękowanie i pożegnanie przesłuchiwanego.

IV. Rodzaje dokumentowania przesłuchania

Sluchacze zapoznani zostaną z rodzajami dokumentowania przesłuchania:

- 1) pisemny protokół z przesłuchania – jako podstawowy środek utrwalania zeznań przesłuchiwanego (z zaznaczeniem, że mają to być dosłowne wypowiedzi przesłuchiwanego oraz zaznaczone w protokole jego szczególne tzw. reakcje pozawerbalne);
- 2) inne formy dokumentowania przesłuchania (w sytuacjach szczególnych):
  - a) tzw. przesłuchanie na dyktafon (np. w przypadku wyraźnie zauważanych w rozmowie wstępnej zaburzeń osobowości lub zaburzeń zdrowia psychicznego),
  - b) pisemny opis zdarzeń oraz pisemna odpowiedź na zadawane pytania (np. w przypadku poważnej wady wymowy, bardzo silnej nerwicy zaburzającej mowę),
  - c) przesłuchania z użyciem różnych pomocy (np. lalek – w przypadku dzieci silnie skrzywdzonych z cechami mutyzmu wybiórczego),
  - d) psychorysunku (np. w przypadku małych dzieci).

V. Rodzaje i struktura opinii psychologicznych dotyczących osób składających zeznania

Przedstawione zostaną słuchaczom i omówione przykładowe opinie psychologiczne dotyczące osób składających zeznania z udziałem psychologa (m. in. małoletnich świadków, nieletnich sprawców czynów karalnych, niepełnoletnich oraz dorosłych upośledzonych umysłowo lub/i chorych psychicznie). Ponadto omówione zostaną kryteria oceny tych opinii, po to, aby słuchacz potrafił ocenić czy biegły wywiązał się z zadania określonego w postanowieniu, a także ocenić rachunek biegłego za wykonane czynności (zgodnie z tzw. kartą pracy biegłego).

Część warsztatowa (praktyczna) – 4 godziny (symulacja)

Praktyczne ćwiczenia z odgrywaniem określonych ról przez słuchaczy. W ramach tych warsztatów słuchacze powinni osiąść umiejętność właściwego nawiązywania kontaktu z przesłuchiwanym, nauczyć się właściwie sporządzać protokoły z przesłuchań, praktycznie poznać role biegłego i przesłuchującego we wszystkich typach i fazach przesłuchania, m. in.:

- 1) przesłuchania bardzo małego dziecka (4-5-letniego w obecności rodzica i bez rodzica);
- 2) przesłuchania świadka upośledzonego umysłowo;
- 3) przesłuchania z użyciem dyktafonu.

Ćwiczenia warsztatowe będą – za zgodą słuchaczy – nagrywane na dyktafon, po to, aby pod koniec warsztatów omówić istotne aspekty tych przesłuchań. Zakłada się, że każdorazowo po zajęciach warsztatowych nagrania te będą kasowane.

Temat Nr 2: Czynności procesowe i rejestracyjno-statystyczne

CELE: Po zrealizowaniu zagadnienia słuchacz będzie potrafił:

- przyjąć zawiadomienie o popełnionym przestępstwie lub wykroczeniu i udokumentować tę czynność,
- pouczyć małoletniego świadka o przysługujących mu prawach i obowiązkach,
- przesłuchać małoletniego świadka i udokumentować tę czynność,
- przeprowadzić przeszukanie miejsca, osoby, rzeczy oraz udokumentować tę czynność,
- sporządzić wykaz dowodów rzeczowych,
- omówić sposób postępowania z dowodami rzeczowymi,
- sporządzić postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych,
- przeprowadzić oględziny miejsca zdarzenia,
- okazać osobę, jej wizerunek i rzecz oraz udokumentować tę czynność,
- przeprowadzić i udokumentować konfrontację,
- przeprowadzić i udokumentować eksperyment procesowy,
- sporządzić wniosek o przekazanie materiałów do sądu rodzinnego i nieletnich,
- sporządzić postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego,
- daktyloskopować,
- sporządzić stosowane druki statystyczne związane z wszczęciem, przebiegiem i zakończeniem postępowania w sprawie nieletniego.

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
1. Przyjęcie zawiadomienia o przestępstwie i wykroczeniu od osoby małoletniej oraz w sytuacji, gdy sprawcą jest nieletni.	4	wykład, pogadanka, symulacja, ćwiczenia	Przypomnij źródła informacji o przestępstwie i wykroczeniu oraz sposoby dokumentowania. Wskaż różnice między prawami i obowiązkami pokrzywdzonego pełnoletniego a małoletniego. Omów sytuację prawną małoletniego pokrzywdzonego przestępstwem ściganym na wniosek. Zwróć uwagę na reprezentację małoletniego pokrzywdzonego w sytuacji sprzeczności interesów między rodzicami a dzieckiem wynikającą z krio. Przedstaw sposób postępowania Policji przy zawiadomieniu o czynnie karalnym popełnionym przez nieletniego. Zwróć uwagę, że przy spełnieniu określonych przesłanek postępowanie o czyny ścigane na wniosek i z oskarżenia prywatnego popełnione przez nieletniego toczą się z urzędu. Podkreśl, że osoba zgłaszająca powinna zostać poinformowana o toku dalszych czynności wykonywanych w jej sprawie. Omów czynności niecierpiące zwłoki oraz postępowanie sprawdzające. Podkreśl, że Policja

			zbiera, utrwała i przeprowadza dowody w sprawie nieletniego w trybie przepisów kpk. Na podstawie założenia przeprowadź symulację przyjęcia zawiadomienia o popełnionym czynie karalnym.
2. Przesłuchanie małoletniego świadka.	5	wykład, pogadanka, pokaz (film dydaktyczny), symulacja, ćwiczenia	<p>ZAGADNIENIE NALEŻY ZREALIZOWAĆ PO TEMACIE NR 6 ZAGADNIENIA 1.</p> <p>Trzy ostatnie godziny realizuje dwóch nauczycieli w tym jeden, który posiada wiedzę z zakresu psychologicznych aspektów przesłuchania małoletniego (wskazany psycholog), w miarę możliwości w „Przyjaznym Pokoju Przesłuchań Dzieci”.</p> <p>Przypomnij prawa i obowiązki świadka oraz metody przesłuchania świadka.</p> <p>Odwołując się do dotychczasowej wiedzy słuchaczy zwróć uwagę, jak ważną rzeczą jest komunikacja werbalna i pozawerbalna dostosowana do poziomu rozwoju małoletniego podczas przesłuchania. Połóż szczególny nacisk na właściwe przygotowanie się do przesłuchania małoletniego. Omów prawne aspekty przesłuchania małoletniego świadka z udziałem osób trzecich. Wskaż okoliczności, kiedy policjant nie może przesłuchać małoletniego. Następnie omów sytuacje przesłuchania małoletniego świadka w wieku poniżej 15 roku życia przez Policję w warunkach przyjaznych dziecku. Przedstaw kwestię odpowiedzialności prawnej małoletniego za składanie fałszywych zeznań. Podkreśl, że świadek małoletni może samodzielnie korzystać ze swoich praw. Przypomnij zasady prawidłowego dokumentowania czynności przesłuchania. Zwróć uwagę na art. 20 § 2 upn. Wskazana jest prezentacja filmu z przesłuchania małoletniego świadka. Na podstawie założenia przeprowadź symulację przesłuchania małoletniego świadka. Poleć słuchaczom udokumentowanie czynności przesłuchania.</p>
3. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	pogadanka	Omów sporządzoną dokumentację wykonaną podczas ćwiczeń z zagadnień nr 1 i 2.
4. Przeszukanie osoby, pomieszczeń i zatrzymanie rzeczy oraz postępowanie z dowodami rzeczowymi.	4	wykład, pogadanka, symulacja, ćwiczenia	<p>Zajęcia realizuje co najmniej dwóch nauczycieli, w tym jeden z zakresu taktyki przeszukania.</p> <p>Przypomnij podstawy prawne i faktyczne oraz aspekty prawne przeprowadzenia przeszukania (z uwzględnieniem sytuacji, gdy na miejscu nie ma gospodarza) i zatrzymania rzeczy. Wskaż różnice między przeszukaniem, zatrzymaniem rzeczy a kontrolą osobistą. Wspomnij zasady procesowo-taktyczne przeszukania i zatrzymania rzeczy. Zaakcentuj potrzebę właściwego zabezpieczenia i postępowania</p>

			z dowodami rzeczowymi (omów postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych, protokół zatrzymania rzeczy, wykaz dowodów rzeczowych). Na podstawie założenia przeprowadź ze słuchaczami symulację z czynności procesowych: przeszukania i zatrzymania rzeczy, które w sposób kompleksowy udokumentują (protokół przeszukania pomieszczeń/osoby lub zatrzymania rzeczy, postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych oraz wykaz dowodów rzeczowych/przedmiotów, wnioski o zatwierdzenie przeszukania lub zatrzymania rzeczy).
5. Oględziny miejsca zdarzenia.	5	wykład, pogadanka, symulacja, ćwiczenia	Przypomnij istotę kryminalistycznego badania miejsca zdarzenia. Przedstaw skład i zadania członków grupy operacyjno-procesowej, podczas wykonywania czynności. Omów podstawy prawne, cele i zadania oględzin. Posługując się przykładami wyjaśnij zasady ich przeprowadzania. Przedstaw formy dokumentowania przebiegu i wyników oględzin. Omów czynność sporządzania protokołu oględzin, szkicu oraz notatki pooględzinowej. Zaprezentuj podstawowe zasady fotografowania miejsca zdarzenia. Podziel słuchaczy na czteroosobowe zespoły, które na podstawie przygotowanych założeń, przeprowadzą oględziny miejsca zdarzenia. Z oględzin miejsca zdarzenia słuchacze sporządzą dokumentację: <ul style="list-style-type: none"> - protokół oględzin, - szkice, - zabezpieczone ślady wraz z metryczką śladową, - notatkę pooględzinową, - dokumentację fotograficzną.
6. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	pogadanka	Omów sporządzoną dokumentację z zagadnienia 4 i 5.
7. Pobranie materiału porównawczego.	3	ćwiczenia, praca w grupach	Na podstawie kpk, ustawy o Policji, omów podstawy prawne daktyloskopowania. Przygotuj i przedstaw sprzęt służący do daktyloskopowania osób. Omów zasady postępowania policjanta podczas daktyloskopowania oraz sporządzania karty daktyloskopijnej. Zaprezentuj daktyloskopowanie osoby w celu: <ul style="list-style-type: none"> - zarejestrowania w systemie AFIS, - sporządzenia ekspertyzy daktyloskopijnej. Každy ze słuchaczy przeprowadzi daktyloskopowanie osoby. W trakcie daktyloskopowania zwróć uwagę na dokładność, czytelność oraz techniczną poprawność wykonanych odbitek, jak również na poprawne

			wypełnienie karty. Na bieżąco omów sporządzoną przez słuchaczy dokumentację.
8. Okazanie.	4	wykład, pogadanka, pokaz (film dydaktyczny), symulacja, ćwiczenia	Wyjaśnij pojęcie i istotę czynności okazania. Wskaż podstawy prawne okazania. Podkreśl, iż okazanie jest szczególną formą przesłuchania. Podaj rodzaje i sposoby okazania. Przedstaw zasady obowiązujące podczas okazania osób, rzeczy i wizerunku oraz podkreśl konieczność przygotowania się do tej czynności procesowej. Zaprezentuj, w miarę możliwości film dotyczący okazania osoby, rzeczy lub wizerunku, a następnie omów go ze słuchaczami. Podaj zasady dokumentowania okazania i omów protokół okazania. Na podstawie założenia przeprowadź symulację z okazania, z której słuchacze sporządzą protokół.
9. Konfrontacja.	3	wykład, pogadanka, pokaz (film dydaktyczny), symulacja, ćwiczenia	Wyjaśnij pojęcie i istotę czynności konfrontacji. Wskaż podstawy prawne konfrontacji. Podkreśl, że konfrontacja jest szczególną formą przesłuchania. Poleć słuchaczom by wskazali kategorie osób podlegających konfrontacji. Zwróć uwagę, że konfrontacja jest niedopuszczalna w przypadku świadka incognito. Przedstaw zasady obowiązujące podczas konfrontacji. Omów istotę przygotowania się do tej czynności procesowej. Omów zasady i sposoby dokumentowania konfrontacji. Na podstawie założenia przeprowadź symulację z konfrontacji, z której słuchacze sporządzą protokół.
10. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	pogadanka	Omów sporządzoną dokumentację wykonaną podczas ćwiczeń z zagadnień nr 8 i 9.
11. Eksperyment procesowy.	2+3	wykład, pogadanka, pokaz (film dydaktyczny), symulacja, ćwiczenia	Wyjaśnij pojęcie i istotę eksperymentu procesowego. Podaj podstawę prawną eksperymentu. Podkreśl, że eksperyment procesowy jest szczególną formą przesłuchania. Zaznacz, że eksperyment może być dokonywany w dwóch formach: doświadczenia i odtworzenia. Podaj cele i okoliczności uzasadniające przeprowadzenie eksperymentu. Opisz sytuacje, w których niedopuszczalne jest przeprowadzenie eksperymentu. Podkreśl, że w ramach przygotowania się do eksperymentu policjant musi sporządzić plan i wskaż jego elementy. W miarę możliwości zaprezentuj film dotyczący eksperymentu procesowego. Przedstaw zasady dokumentowania eksperymentu. Podkreśl, że eksperyment powinien być utrwalony za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk. Powiedz, że w toku eksperymentu można dokonywać przesłuchań lub innych czynności dowodowych. Na podstawie założeń przygotuj plan, który co najmniej dzień później zostanie omówiony. Na podstawie założeń

			przeprowadź symulację eksperymentu procesowego, z którego słuchacze sporządzą protokół. Symulacja ta w zależności od przygotowanych założeń może odbywać się poza salą dydaktyczną.
12. Biegły w postępowaniu karnym.	2	wykład, pogadanka, symulacja, ćwiczenia	Wyjaśnij pojęcie biegłego oraz jego obowiązki i uprawnienia. Omów pojęcie ekspertyzy, wymień rodzaje oraz wskaż na jej przedmiot i zakres. Wskaż na zasady powoływania biegłych oraz współpracy z nim. Omów zasady sporządzania postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego. Zapoznaj słuchaczy z „Postanowieniem o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego”. Słuchacze na podstawie przygotowanych założeń sporządzą „Postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego”. Zaprezentuj, w miarę możliwości przykładowe opinie biegłych.
13. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	pogadanka	Omów sporządzoną dokumentację wykonaną podczas ćwiczeń z zagadnień nr 11 i 12. Omówienia dokonują nauczyciele, którzy zrealizowali zagadnienie nr 11 i 12.
14. Zbieranie, gromadzenie, przetwarzanie danych statystycznych i informacji o przestępczości. 15. Akta kontrolne. 16. Koszty postępowania.	2	wykład konwersatoryjny	Omów zasady sporządzania druków statystycznych związanych ze wszczęciem, prowadzeniem, zakończeniem postępowania. Podkreśl, że w postępowaniu z nieletnimi rzadko mamy do czynienia z czynem ciągłym. Wskaż rodzaj materiałów gromadzonych w aktach kontrolnych. Omów druk dotyczący kosztów postępowania.
17. Charakterystyka wybranych kategorii czynów karalnych na podstawie art. 1§ 2 pkt. 2a upn.	2	ćwiczenia	Na podstawie przygotowanych założeń słuchacze, maksymalnie w 4-osobowych grupach dokonają kwalifikacji prawnej czynów karalnych, opracują algorytm czynności procesowych i sporządzą wybrane druki statystyczne.
18. Test osiągnięć.	2	pisemny test wiedzy	Aby zaliczyć test osiągnięć słuchacz musi uzyskać 70% prawidłowych odpowiedzi. Obowiązuje skala ocen 6-1.

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 2 jest oceną okresową. Warunkiem przystąpienia do zaliczenia Tematu nr 2 jest uzyskanie pozytywnych ocen bieżących. Formą zaliczenia jest pisemny test osiągnięć. Formę i liczbę zadań testowych testu wiedzy określa prowadzący zajęcia. Aby zaliczyć test wiedzy, słuchacze muszą uzyskać 70% prawidłowych odpowiedzi. Zaliczenie następuje według obowiązującej skali ocen (6-1).

Temat Nr 3: Wybrane zagadnienia pracy operacyjnej

CELE: Po zrealizowaniu zagadnienia słuchacz będzie potrafił:

- wyjaśnić pojęcie, istotę i potrzebę pracy operacyjnej,
- wskazać podstawy prawne pracy operacyjnej,
- określić cele pracy operacyjnej,
- wymienić i omówić zasady pracy operacyjnej,
- dokonać rozróżnienia form i metod pracy operacyjnej,
- określić cele i zakres operacyjnego sprawdzenia,
- określić cele i zakres rozpoznania operacyjnego jako formy pracy operacyjnej,
- stosować zasady ochrony informacji niejawnych,
- wyjaśnić pojęcie, cele i rozróżniać rodzaje wywiadu operacyjnego,
- wskazać źródła wywiadu operacyjnego i kryteria ich typowania,
- wskazać i scharakteryzować osobowe źródła informacji,
- omówić zasady prowadzenia rozmowy z osobą informującą,
- wytworzyć niezbędną dokumentację dotyczącą realizowanych zadań o charakterze operacyjno-rozpoznawczym.

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
1. Wprowadzenie do pracy operacyjnej: a) pojęcie pracy operacyjnej, b) potrzeba pracy operacyjnej, c) podstawy prawne pracy operacyjnej, d) cele pracy operacyjnej. 2. Zasady pracy operacyjnej. 3. Ograniczenia pracy operacyjnej.	3	wykład, pogadanka,	Zdefiniuj pojęcie pracy operacyjnej oraz potrzebę jej prowadzenia. Wskaż przepisy ustawowe i wykonawcze stanowiące zarówno podstawę prawną dla prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych, jak i regulujące sposób ich realizacji. W szczególności uwzględnij służebną rolę pracy operacyjnej wobec postępowania procesowego. Jednocześnie wskaż, że praca operacyjna do określonego etapu może funkcjonować jako samodzielna płaszczyzna działań wykrywczych. Wymień i scharakteryzuj funkcjonujące zasady pracy operacyjnej. Podkreśl istniejące ograniczenia w dostępie do uzyskiwania informacji w trakcie prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych.
4. Wybrane formy pracy operacyjnej: a) operacyjne sprawdzenie, b) operacyjne rozpoznanie.	1	wykład konwersatoryjny	Wymień i scharakteryzuj formy pracy operacyjnej, wskazując na cele poszczególnych form. Przedstaw różnice pomiędzy wymienionym formami, zwracając szczególną uwagę na operacyjne sprawdzenie i operacyjne rozpoznanie. Wspomnij o rozpracowaniu operacyjnym

			jako trzeciej, najbardziej złożonej i skomplikowanej formie pracy operacyjnej.
5. Wywiad operacyjny jako metoda pracy operacyjnej.	3	wykład, pogadanka, ćwiczenia	<p>Przedstaw wywiad operacyjny jako metodę pracy operacyjnej ukierunkowanej na zdobywanie przydatnych informacji. Przedstaw i scharakteryzuj podział wywiadu operacyjnego pod kątem taktyki jego przygotowania i przeprowadzenia oraz typowania źródeł informacji do wywiadu.</p> <p>Przedstaw taktykę prowadzenia wywiadu operacyjnego, ze zwróceniem uwagi na umiejętność prowadzenia rozmowy, sposób komunikowania się i zachowania elementów konspiracji.</p> <p>Słuchacze na podstawie przygotowanych założeń przeprowadzą wywiad operacyjny.</p>
6. Ochrona informacji niejawnych.	2	wykład, pogadanka, ćwiczenia	<p>W trakcie omawiania zwróć słuchaczom uwagę na kwestię ochrony informacji przed dostępem osób nieuprawnionych, zwłaszcza mogących mieć związki ze środowiskami przestępczymi. Wskaż, że chronienie policyjnej wiedzy o osobach, miejscach i zjawiskach jest jednym z głównych narzędzi walki z przestępczością, warunkującym skuteczność działań. Omów klauzule tajności z podziałem na klauzule „ściśle tajne”, „tajne”, „poufne” i „zastrzeżone”.</p> <p>Wskaż różnice pomiędzy nimi w zakresie zagadnień, jakich dotyczą oraz podmioty uprawnione do zwalniania z nich. Wskaż, jakimi kryteriami należy się kierować przy określaniu klauzuli tajności tworzonego dokumentu.</p> <p>Podkreśl, że klauzula tajności informacji niejawnych, wskazana na poświadczeniu bezpieczeństwa, dotyczy dostępu do obcych dokumentów i nie ogranicza prawa lub nawet obowiązku policjanta do dokumentowania i nadawania właściwej klauzuli tajności własnym dokumentom. Podaj słuchaczom i omów wszystkie elementy, jakie musi mieć dokument niejawny.</p> <p>W ramach ćwiczeń stwórz wspólnie ze słuchaczami wzorcowy dokument niejawny i omów wszystkie jego elementy. Poleć słuchaczom, by na podstawie przygotowanych założeń samodzielnie przygotowali dokument niejawny. W trakcie oceniania i omawiania zwróć szczególną uwagę na kompletność wszystkich składowych, szatę graficzną, poprawność merytoryczną dokumentu niejawnego oraz na właściwe określenie klauzuli tajności.</p>

7. Osobowe środki pracy operacyjnej.	1	wykład konwersatoryjny	Omów osobowe środki pracy operacyjnej. Wskaż różnice pomiędzy osobowymi źródłami informacji, osobą wspomagającą a konsultantem i przedstaw ich rolę w przekazywaniu informacji. Zaakcentuj różnice pomiędzy kategoriami osobowych źródeł informacji, ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestie typowania i pozyskiwania poszczególnych osobowych źródeł informacji. Zaakcentuj konieczność dokonywania oceny zarówno informacji, jak i jej źródła (4x4).
8. Osoba informująca (OI).	1	wykład konwersatoryjny	Scharakteryzuj pojęcie osoby informującej (OI). Wskaż najczęściej spotykane sytuacje, w których może nastąpić kontakt z OI. Omów pojęcie „anonimowości” OI. Na przykładach zilustruj sposoby uzyskiwania informacji o OI w sytuacji, gdy nie chce ona ujawnić swych personaliów. Zwróć uwagę na sytuacje i okoliczności uzasadniające sporządzenie notatki służbowej oraz zakres tematyczny takiej notatki.
9. Taktyka prowadzenia rozmowy z OI. 10. Dokumentowanie pracy operacyjnej.	6 (3+3)	pogadanka, ćwiczenia	Przypomnij słuchaczom informacje dotyczące sytuacji, w których może nastąpić kontakt z OI. Wskaż na taktyczne elementy prowadzenia rozmowy z osobą informującą. Zwróć szczególną uwagę na konieczność uzyskania informacji pełnej i wszechstronnej oraz okoliczności uzyskania informacji. W trakcie ćwiczeń słuchacze na podstawie przygotowanych założeń przyjmą informację, dokonają jej oceny pod względem wiarygodności (4x4) oraz dokonają ewentualnego uzupełnienia o ustalenia własne. Sporządzą Meldunki Informacyjne zgodnie z przyjętymi zasadami i standaryzacją. W miarę konieczności słuchacze sporządzą również notatki służbowe z okoliczności zdobycia informacji.
11. Metody działania sprawców wybranych przestępstw. 12. Typowanie sprawców czynów karalnych.	3	wykład pogadanka,	Bazując na przykładach i materiałach statystycznych oraz doświadczeniu własnym i słuchaczy omów metody działania nieletnich sprawców wybranych kategorii przestępstw. Wskaż elementy istotne w procesie wykryczym ze szczególnym uwzględnieniem typowania sprawców w środowisku nieletnich. Zwróć uwagę na to, że w przypadku przestępstw o charakterze rozbójniczym dominujące znaczenie w procesie wykryczym ma ofiara, a w przypadku przestępstw przeciwko mieniu to sposób działania oraz pozostawiane ślady są główną wskazówką w procesie wykryczym.
13. Test osiągnięć.	1	test wiedzy	Aby zaliczyć test osiągnięć słuchacz musi uzyskać 70% prawidłowych odpowiedzi. Obowiązuje skala ocen 6-1.

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 3 jest oceną okresową. Warunkiem przystąpienia do zaliczenia Tematu nr 3 jest uzyskanie pozytywnych ocen bieżących. Formą zaliczenia jest pisemny test osiągnięć. Formę i liczbę zadań testowych testu wiedzy określa prowadzący zajęcia. Aby zaliczyć test wiedzy, słuchacze muszą uzyskać 70% prawidłowych odpowiedzi. Zaliczenie następuje według obowiązującej skali ocen (6-1).

Temat Nr 4: Wybrane przepisy prawa cywilnego oraz rodzinnego i opiekuńczego.

CELE: Po zrealizowaniu zagadnienia słuchacz będzie potrafił:

- wyjaśnić pojęcie i omówić zasady prawa cywilnego,
- wyjaśnić pojęcie i określić źródła powstania zobowiązania,
- scharakteryzować elementy struktury stosunku zobowiązaniowego,
- wyjaśnić pojęcie czynu niedozwolonego,
- omówić istotę i zasady odpowiedzialności deliktowej,
- scharakteryzować prowadzenie nadzoru,
- wyjaśnić pojęcie i omówić zasady prawa rodzinnego,
- określić istotę zawarcia małżeństwa,
- scharakteryzować prawa i obowiązki małżonków,
- omówić ustroje majątkowe między małżonkami,
- scharakteryzować władzę rodzicielską,
- scharakteryzować obowiązek alimentacyjny,
- omówić instytucję opieki nad małoletnim,
- wskazać zależności pomiędzy zdolnością prawną i zdolnością do czynności prawnych a zdolnością procesową, legitymacją procesową i zdolnością do podejmowania działań w procesie karnym,
- określić związek pomiędzy małżeństwem i innymi instytucjami prawa rodzinnego a przepisami art. 197-204 kk., 206-211a kk,
- określić zakres pomocy udzielanej kuratorowi przy czynnościach związanych z przymusowym odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką,
- udzielić informacji dotyczącej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka.

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojęcie i zasady prawa cywilnego. 2. Pojęcie i źródła powstania zobowiązania. 3. Elementy struktury stosunku zobowiązaniowego. 4. Pojęcie czynu niedozwolonego. 5. Istota i zasady odpowiedzialności deliktowej. 6. Prowadzenie nadzoru. 	4	wykład, pogadanka	Wyjaśnij podstawowe pojęcia z zakresu części ogólnej prawa cywilnego i prawa zobowiązań. Wyjaśnij terminy: osoba fizyczna i osoba prawna, szczególną uwagę zwróć na zagadnienia dotyczące zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych. Omów źródła powstania zobowiązania. Wyjaśnij pojęcie czynu niedozwolonego. Omów, na czym polega odpowiedzialność deliktowa i wyjaśnij zasady tej odpowiedzialności. Wyjaśnij pojęcie nadzoru ze wskazaniem jego źródeł. Szczególną uwagę zwróć na odpowiedzialność osoby zobowiązanej do nadzoru za czyny niedozwolone popełnione przez osobę pozostającą pod nadzorem.

<p>7. Pojęcie i zasady prawa rodzinnego. 8. Istota zawarcia małżeństwa. 9. Prawa i obowiązki małżonków. 10. Ustroje majątkowe między małżonkami. 11. Władza rodzicielska. 12. Pochodzenie dziecka. 13. Obowiązek alimentacyjny. 14. Opieka nad małoletnim.</p>	7	wykład, pogadanka	Omów podstawowe instytucje prawa rodzinnego i opiekuńczego. Zwróć uwagę na przesłanki zawarcia małżeństwa, zakazy względne i bezwzględne jego zawarcia a także na prawa i obowiązki małżonków. Omów ustroje majątkowe między małżonkami (ustroj wspólności ustawowej, ustroje umowne i przymusowy). Scharakteryzuj władzę rodzicielską, wskaż jej elementy i omów, w jaki sposób sąd rodzinny może ingerować w sprawowanie władzy przez rodziców. Omów obowiązek alimentacyjny, zwróć uwagę, na to komu i w jakich okolicznościach przysługuje świadczenie alimentacyjne. Omów instytucję opieki nad małoletnim. Wskaż różnice pomiędzy władzą rodzicielską a opieką prawną.
<p>15. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych a zdolność procesowa, legitymacja procesowa i zdolność do podejmowania działań w procesie karnym. 16. Małżeństwo i inne instytucje prawa rodzinnego a przepisy karne art.197-204 kk, art. 206-211a kk. oraz art. 89, 104-106 kw.</p>	6 (4+2)	wykład, pogadanka,	Wykorzystując dotychczasową wiedzę i doświadczenie zawodowe słuchaczy dokonaj porównania zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych (instytucje prawa cywilnego) ze zdolnością procesową, legitymacją procesową i zdolnością do podejmowania działań w procesie karnym. Omów przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przeciwko rodzinie i opiece. Wskaż związek pomiędzy poszczególnymi instytucjami prawa rodzinnego i opiekuńczego a przestępstwami przeciwko rodzinie i opiece.
<p>17. Udzielanie pomocy kuratorowi sądowemu lub pracownikowi socjalnemu przy czynnościach związanych z odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką.</p>	2	wykład konwersatoryjny	Określ zakres pomocy udzielanej kuratorowi sądowemu przy czynnościach związanych z przymusowym odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką. Zwróć uwagę na procedury postępowania Policji przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego.
<p>18. Udzielanie informacji dotyczącej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka.</p>	3	symulacja, ćwiczenia, pogadanka	Określ zakres informacji (które należy ustalić i przekazać), dotyczących sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka w rozmowie z osobą zgłaszającą. Na podstawie przygotowanych założeń przeprowadź symulację udzielenia informacji dotyczącej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka. Wskazane jest, aby symulacja została przeprowadzona przynajmniej trzykrotnie z udziałem różnych słuchaczy. Omów i przeanalizuj wspólnie z grupą sposób komunikowania się z osobą zgłaszającą, zakres zebranych informacji oraz podjęte przez policjantów decyzje dotyczące dalszego postępowania. Z przeprowadzonej symulacji słuchacze sporządzają odpowiednią dokumentację (notatki służbowe, urzędowe i wnioski do sądu rodzinnego)

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 4 jest oceną okresową i stanowi średnią arytmetyczną pozytywnych ocen bieżących.

Temat Nr 5: Wybrane zjawiska patologii społecznej

CELE: Po zrealizowaniu tematu słuchacz będzie potrafił:

- określić i scharakteryzować determinanty powstawania i funkcjonowania subkultur,
- wymienić i scharakteryzować symptomy świadczące o przynależności do subkultury,
- określić wpływ uczestnictwa w subkulturach na demoralizację i przestępczość ich członków,
- określić rolę i zadania Policji w zakresie rozpoznawania zjawiska subkultur,
- omówić charakterystyczne właściwości sekt,
- omówić metody indoktrynacji nowych członków sekty,
- scharakteryzować metody psychomanipulacji,
- omówić prawne mechanizmy przeciwdziałania grupom psychomanipulacyjnym,
- scharakteryzować formy i uwarunkowania prostytutki,
- scharakteryzować skalę zjawiska prostytutki w Polsce,
- opisać zjawisko krzywdzenia dzieci oraz pracy z dziećmi – ofiarami przemocy,
- scharakteryzować współpracę z instytucjami uczestniczącymi w procesie pomocy dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom,
- interpretować przepisy ustawy o przeciwdziałania narkomanii,
- rozpoznawać objawy uzależnienia,
- wymienić grupy substancji narkotycznych według zaproponowanych podziałów,
- przeprowadzić wstępną identyfikację zabezpieczonej substancji,
- sporządzić dokumentację z użycia testera narkotykowego,
- rozpoznać rodzaje uzależnienia,
- określić wpływ „dopingu” na rozwój psychiczny i fizyczny młodego człowieka,
- interpretować przepisy prawa polskiego w odniesieniu do występowania substancji anabolicznych w Polsce,
- wskazać podmioty właściwe do podejmowania określonych działań w zakresie profilaktyki narkomanii i innych uzależnień,

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
1. Subkultury o charakterze kryminogennym. 2. Sekty o charakterze destrukcyjnym.	8	wykład, pogadanka, pokaz (film dydaktyczny)	Podziel grupę na zespoły i odwołując się do wiedzy zawodowej słuchaczy, poleć aby wypracowali i scharakteryzowali symptomy świadczące o przynależności do poszczególnych subkultur. Odwołując się do własnego doświadczenia zawodowego, przedstaw skalę zjawiska (dynamika, rozmiar, geografia) oraz wybrane przypadki świadczące o kryminogennym charakterze poszczególnych subkultur. Na podstawie

			obowiązujących przepisów zaakcentuj rolę i zadania Policji w zakresie rozpoznawania zjawiska subkultur. Omów charakterystyczne właściwości sektów destrukcyjnych, metody indoktrynacji nowych członków, metody psychomanipulacji. Przedstaw prawne mechanizmy przeciwdziałania grupom psychomanipulacyjnym.
3. Prostyucja nieletnich.	2	pogadanka, pokaz (film dydaktyczny)	Podziel grupę na zespoły i odwołując się do wiedzy zawodowej słuchaczy poleć, aby wypracowali czynniki przyczynowe i motywacyjne prostytucji. Wspólnie z grupą, odwołując się do doświadczenia zawodowego oraz życiowego, omów formy prostytucji, systemy prawne funkcjonowania prostytucji.
4. Zjawisko handlu ludźmi.	4	pogadanka, pokaz (film dydaktyczny)	Omów zjawisko handlu ludźmi ze szczególnym zwróceniem uwagi na handel dziećmi.
5. Zagrożenia dzieci w Internecie.	3	pogadanka	Zwróć uwagę na problem wykorzystywania dzieci i pornografię dziecięcą. Następnie korzystając z wiedzy zawodowej i życiowej słuchaczy omów zjawisko cyberprzemocy, jego formy i ewentualne skutki. Wskaż na zwalczanie niebezpiecznych treści w Internecie min. Dyżurnet.pl , sieciaki.pl , kidprotect.pl
6. Pojęcia: uzależnienie, współuzależnienie. 7. Podział substancji psychoaktywnych. 8. Środki zastępcze.	4	wykład, pogadanka,	Zaktywizuj słuchaczy do wypracowania pojęć uzależnienie i współuzależnienie. Podsumowując pracę w grupach odnieś się do definicji ustawowych. Dokonaj podziału substancji psychoaktywnych ze względu na: – sposób działania, – podział dokonany przez WHO, – sposoby produkcji i występowania. Zwróć szczególną uwagę na zjawisko związane z „dopalaczami”.
9. Czynności związane z zabezpieczeniem substancji psychoaktywnych ujawnionym przy nieletnim.	2	wykład, pogadanka, pokaz, ćwiczenia	Wskazane jest, aby zajęcia realizować w pracowni narkotykowej z dostępem do zdjęć, atrap substancji narkotycznych. Przedstaw czynności związane z zabezpieczeniem substancji podejrzewanych jako narkotyczne. Wyjaśnij pojęcie „wstępna identyfikacja substancji narkotycznej.” Rozdaj słuchaczom protokoły użycia testu narkotykowego. Przedstaw sposób jego wypełniania. Słuchacze samodzielnie sporządzają taką dokumentację.
10. Psychologiczne aspekty uzależnienia dzieci i młodzieży. 11. Zewnętrzne sygnały eksperymentowania	3	wykład, pogadanka	Omów motywę eksperymentowania przez młodych ludzi z środkami psychoaktywnymi. Wypracuj ze słuchaczami na podstawie ich wiedzy życiowej, sposoby interpretacji zachowań użytkownika substancji

z substancjami psychoaktywnymi.			psychoaktywnych. Zwróć szczególną uwagę na mity funkcjonujące w społeczeństwie na temat uzależnień. Przedstaw słuchaczom problematykę związaną ze środkami anabolicznymi stosowanymi przez małoletnich. Wskaż na zagrożenia zdrowotne, społeczne, psychologiczne wynikające z ich stosowania. Wskaż na opracowane już systemy pomocowe prowadzone przez określone podmioty zajmujące się profilaktyką i pomocą osobom uzależnionym.
---------------------------------	--	--	--

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 5 jest oceną okresową i stanowi średnią arytmetyczną pozytywnych ocen bieżących.

Temat Nr 6: Interwencje z udziałem małoletnich

CELE: Po zrealizowaniu zagadnienia słuchacz będzie potrafił:

- scharakteryzować system ochrony praw dziecka w oparciu o akty prawne,
- omówić instytucje i organizacje zajmujące się ochroną prawną dzieci i młodzieży,
- omówić katalog praw przyznanych dziecku przez Konwencję Praw Dziecka (prawa cywilne, socjalne, kulturalne i polityczne),
- omówić i scharakteryzować podmioty pozapolicyjne działające na rzecz dzieci i rodziny,
- określić i scharakteryzować zakres kompetencji podmiotów pozapolicyjnych i zakres współpracy z Policją,
- opisać zjawisko krzywdzenia dzieci oraz pracy z dziećmi – ofiarami przemocy,
- scharakteryzować współpracę z instytucjami uczestniczącymi w procesie pomocy dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom,
- omówić procedurę „Niebieskie Karty”,
- wyjaśnić tryb postępowania z ofiarą przemocy,
- wyjaśnić tryb postępowania ze sprawcą przemocy,
- określić zakres pomocy udzielanej przez policjanta ofierze przemocy,
- omówić i scharakteryzować interwencyjny tryb umieszczania dzieci w odpowiednich placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- sporządzić wniosek o wgląd w sytuację opiekuńczo-wychowawczą dziecka,
- sporządzić wniosek u umieszczenie dziecka w trybie interwencyjnym w odpowiedniej placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- scharakteryzować organizację i zasady funkcjonowania „Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci”.

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
1. Organizacja i zasady funkcjonowania „Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci”.	2	pogadanka, dyskusja	Wykorzystując doświadczenie zawodowe słuchaczy ukierunkuj dyskusję na temat funkcjonowania „Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci”. Następnie omów organizację i zasady funkcjonowania pokoju przyjaznego przesłuchania dziecka i wymogi niezbędne do uzyskania certyfikatu Ministerstwa Sprawiedliwości.
2. Procedura „Niebieskie Karty”.	8	wykład, pogadanka, pokaz (film dydaktyczny)	Na podstawie przepisów prawnych przypomnij procedurę „Niebieskie Karty”. Zaakcentuj zasady postępowania z ofiarą i sprawcą przemocy w rodzinie. Zwróć uwagę na rolę i zadania zespołów interdyscyplinarnych.
3. Sposoby i tryb postępowania z małoletnimi ofiarami przemocy w rodzinie.	3	wykład, pogadanka,	Omów tryb i sposoby postępowania z małoletnimi ofiarami przemocy w rodzinie Zwróć uwagę na trzy grupy potrzeb i oczekiwań (potrzeby emocjonalne, informacyjno - konsultacyjne i praktyczne) osób doświadczających przemocy w stosunku do udzielających pomocy.

			Wypracuj zakres pomocy, której policjant powinien udzielić pokrzywdzonemu.
4. Psychologiczne koszty ponoszone przez policjanta interweniującego w związku z przemocą w rodzinie.	2	wykład konwersatoryjny, „giełda pomysłów”	Zwróć uwagę na zjawisko stresu traumatycznego i jego konsekwencje. Wypracuj ze słuchaczami katalog sposobów radzenia sobie ze stresem zawodowym.
5. System ochrony praw dziecka w świetle przepisów prawa międzynarodowego i polskiego. 6. Instytucje i organizacje zajmujące się ochroną praw dziecka oraz podmioty działające na rzecz dzieci i rodziny.	2	pogadanka, praca w grupach	Omów system ochrony praw dziecka w świetle przepisów prawa międzynarodowego i polskiego nawiązując m.in. do Konwencji o prawach dziecka, Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Reguł Minimalnych, Reguł Narodów Zjednoczonych dotyczących Ochrony Nieletnich Pozbawionych Wolności. Odwołując się do doświadczenia zawodowego i życiowego słuchaczy wypracuj katalog instytucji i organizacji zajmujących się ochroną praw dziecka oraz instytucji i organizacji działających na rzecz dzieci i rodziny. Następnie wspólnie z grupą, odwołując się do doświadczenia zawodowego i życiowego, omów zakres kompetencji i współpracy z Policją podmiotów pozapolicyjnych działających na rzecz dzieci i rodziny.
7. Dokumentowanie czynności dotyczących sytuacji opiekuńczej i trybu interwencyjnego. 8. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	3 (2+1)	pogadanka ćwiczenie	ZAGADNIENIE NALEŻY ZREALIZOWAĆ DOPIERO PO ZAKOŃCZENIU TEMATU NR 4. ZAGADNIENIE NR 8 POWINNO BYĆ REALIZOWANE CO NAJMNIJ DZIEŃ PÓŹNIEJ. Na podstawie przygotowanych założeń poleć słuchaczom opracowanie trybu postępowania po uzyskaniu informacji o przemocy w rodzinie (umieszczania dzieci w odpowiednich placówkach opiekuńczo-wychowawczych) i sporządzenie odpowiedniej dokumentacji (wniosek o wgląd w sytuację opiekuńczo-wychowawczą dziecka, wniosek o umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej).
9. Zjawisko krzywdzenia dzieci jako problem społeczny, formy krzywdzenia (krzywdzenie fizyczne, emocjonalne, wykorzystywanie seksualne, zaniechanie), skala zjawiska, postawy społeczne wobec problemu krzywdzenia dzieci. 10. Obraz psychologiczny dziecka krzywdzonego (symptomatologia).	16 (2x8godz.)	wykład, pogadanka, ćwiczenia, symulacje	Zajęcia realizowane przez specjalistów placówki specjalistycznej, fundacji, organizacji pozarządowej zajmujących się pomocą psychologiczną w stosunku do dziecka krzywdzonego.

<p>11. Czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.</p> <p>12. Problematyka dziecka wykorzystywanego seksualnie (opis zjawiska, charakterystyka sprawców, obraz psychologiczny dziecka wykorzystywanego seksualnie – mity i rzeczywistość).</p> <p>13. Charakterystyka i mechanizmy funkcjonowania rodziny kazirodczej.</p> <p>14. Poszukiwanie w rodzinie kazirodczej osoby wspierającej dziecko i motywowanie jej do współpracy.</p> <p>15. Interwencja w przypadkach krzywdzenia dzieci.</p> <p>16. Pomoc interdyscyplinarna – współpraca różnych służb jako warunek skutecznej pomocy dziecku krzywdzonemu.</p>			
--	--	--	--

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 6 jest oceną okresową i stanowi średnią arytmetyczną pozytywnych ocen bieżących.

Temat Nr 7: Działania profilaktyczne

CELE: Po zrealizowaniu zagadnienia słuchacz będzie potrafił:

- przygotować się do spotkania profilaktycznego z różnymi grupami odbiorców (uczniowie, nauczyciele, rodzice),
- sporządzić plan spotkania profilaktycznego,
- przeprowadzić spotkanie profilaktyczne z grupą odbiorców,
- wskazać podstawy prawne i zakres działania medialnego w Policji,
- określić zasady udzielania informacji na miejscu zdarzenia,
- omówić procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży, w szczególności: narkomanią, alkoholizmem i prostytucją,
- scharakteryzować Krajowy Program Ograniczenia Przystępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”.

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
1. Wybrane elementy etykiety i ceremoniału policyjnego.	4	pogadanka, praca w grupach, ćwiczenia	Podczas zajęć scharakteryzuj wybrane elementy ceremoniału policyjnego w kontaktach wewnętrznych i zewnętrznych Policji. Omów podstawowe zasady dotyczące ubioru policjanta w pracy zawodowej i podczas oficjalnych spotkań i najczęstsze uchybienia. Scharakteryzuj zasady dobrego wychowania. Omów system kurtuazji i form, który służy tworzeniu, utrzymaniu i normowaniu stosunków międzyludzkich w sytuacjach spotkań służbowych.
2. Zasady udzielania informacji środkom masowego przekazu.	6	wykład, ćwiczenia	Przedstaw i zinterpretuj przepisy prawne i zakres działania medialnego w Policji. Omów zasady tworzenia komunikatu prasowego i przygotowania się do wystąpienia przed kamerą. Przedstaw rodzaje przekazu telewizyjnego oraz zasady udzielania informacji na miejscu zdarzenia. Na podstawie opracowanych założeń przeprowadź symulację z grupą szkoleniową z zakresu stosowania zasad udzielania informacji. Zajęcia realizuj w sali specjalistycznej dostosowanej do realizacji zagadnień dotyczących współpracy Policji z mediami. Kolejno każdy słuchacz udziela informacji, która jest rejestrowana. Po wykonaniu zadania przez wszystkich słuchaczy kolejno odtwarzaj utrwalony przekaz wideo. Wyjaśnij pojęcie i omów zasady skutecznej autoprezentacji. Wspólnie ze słuchaczami wypracuj sposoby radzenia sobie z tremą.
3. Spotkanie profilaktyczne z różnymi grupami odbiorców (uczniowie, nauczyciele, rodzice).	6	wykład, pogadanka, dyskusja,	Co najmniej cztery pierwsze godziny zajęć realizuje dwóch nauczycieli (jeden specjalista z zakresu prewencji, drugi z zakresu metodyki nauczania). W przypadku braku możliwości udziału dwóch nauczycieli podczas 6 godz.,

4. Plan spotkania profilaktycznego.		ćwiczenia	<p>pozostałe 2 godziny realizuje specjalista z zakresu prewencji.</p> <p>W trakcie realizacji zajęć omów przygotowanie do spotkania profilaktycznego z różnymi grupami odbiorców. Omów adekwatne techniki prowadzenia spotkania profilaktycznego w zależności od tematu i grupy odbiorców. Zwróć uwagę na wykorzystanie środków dydaktycznych w odniesieniu do określonej grupy odbiorców. Wspólnie ze słuchaczami wypracuj istotne elementy spotkania profilaktycznego. Przedstaw zasady opracowania planu (konspektu) spotkania profilaktycznego. Dokonaj podziału na dwuosobowe zespoły, które sporządzą plany (konspekty) spotkań z uwzględnieniem oczekiwań odbiorców wybranej placówki oświatowej.</p>
5. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach kryzysowych i metody współpracy szkół z Policją.	2	pogadanka, praca w grupach	<p>Przedstaw procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności: narkomanią, alkoholizmem i prostytutką.</p>
6. Krajowy Program Ograniczenia Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”. 7. Inne działania profilaktyczne.	4	pogadanka	<p>Scharakteryzuj Krajowy Program Ograniczenia Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”.</p> <p>Wykorzystując doświadczenia słuchaczy omów inne niż spotkania profilaktyczne działania podejmowane w ramach programu Razem Bezpieczniej. Porusz kwestię edukacji społecznej między innymi osób starszych.</p>
8. Omówienie sporządzonego planu spotkania profilaktycznego.	2	pogadanka	<p>ZAGADNIENIE NALEŻY ZREALIZOWAĆ DOPIERO PO UZYSKANIU ZALICZENIA Z TEMATU NR 1 I CO NAJMNIJ 2 TYGODNIE PO REALIZACJI ZAGADNIENIA 4.</p> <p>Dokonaj sprawdzenia przygotowanych planów (konspektów) oraz środków dydaktycznych zwracając uwagę na dobór treści i sposobów realizacji do grup odbiorców, a także możliwości zrealizowania zajęć.</p>
9. Realizacja przygotowanego spotkania z wybraną grupą odbiorców.	8	ćwiczenia	<p>ZAGADNIENIE NALEŻY ZREALIZOWAĆ CO NAJMNIJ DWA DNI PO ZAGADNIENIU 8.</p> <p>Zajęcia realizuje co najmniej dwóch nauczycieli (wskazany udział psychologa).</p> <p>Z uwagi na specyfikę zajęć należy je realizować w bloku 8 - godzinnym.</p> <p>Słuchacze zaprezentują fragment jednego z dwóch przygotowanych spotkań. W miarę możliwości zarejestruj to wystąpienie celem omówienia.</p>
10. Praktyczna realizacja spotkania profilaktycznego.	12 (6+6)	ćwiczenia	<p>ZAGADNIENIE NALEŻY ZREALIZOWAĆ CO NAJMNIJ DWA DNI PO ZAGADNIENIU 9.</p> <p>Zajęcia realizowane w dwóch wybranych placówkach wychowawczo-oświatowych o różnych poziomach (w tym jedno obowiązkowo na poziomie szkoły gimnazjalnej).</p> <p>Po spotkaniu zrealizowanym przez słuchaczy dokonaj podsumowania i oceny.</p>

			Zajęcia realizuje co najmniej dwóch nauczycieli (wskazany udział psychologa). W przypadku realizowania zajęć równoległe w kilku placówkach należy zapewnić udział przynajmniej jednego nauczyciela policyjnego w każdej z nich.
--	--	--	--

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 7 jest oceną okresową i stanowi średnią arytmetyczną pozytywnych ocen bieżących.

Temat Nr 8: Wybrane elementy taktyki i technik interwencji

CELE: Po zrealizowaniu zagadnienia słuchacz będzie potrafił:

- określić warunki bezpieczeństwa wymagane podczas zajęć oraz procedurę powypadkową,
- obezwładniać osobę z wykorzystaniem dźwigni, duszeń, obaleń i podcięć w różnych sytuacjach,
- podnosić z ziemi i odrywać od przeszkody osobę stawiającą opór,
- transportować osobę przy pomocy chwytów transportowych i technik prowadzenia,
- zakładać kajdanki i prowadnice oraz dokonać sprawdzenia osoby w różnych sytuacjach,
- zastosować obronę przed atakiem niebezpiecznym narzędziem i zagrożeniem bronią palną,
- stosować zasady poruszania się z bronią palną krótką w działaniach zespołowych podczas pościgu, penetracji terenu i pomieszczeń,
- wymienić rodzaje kamizelek kuloodpornych i latarek taktycznych oraz scharakteryzować sposób ich wykorzystania podczas działań interwencyjnych,
- stosować odpowiednią taktykę podczas legitymowania i zatrzymywania osób w różnych miejscach, stawiających bierny i czynny opór oraz dokonujących czynnej napaści.

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
1. Struktura zagadnienia oraz warunki bezpieczeństwa wymagane podczas zajęć.	1	pogadanka	Zapoznaj słuchaczy ze strukturą zagadnienia oraz warunkami bezpieczeństwa wymaganymi podczas zajęć. Omów warunki zaliczenia. Poinformuj o zasadach i regulaminie korzystania z obiektów dydaktycznych. Zapoznaj słuchaczy z warunkami uczestnictwa w zajęciach i omów procedurę powypadkową.
2. Doskonalenie technik obezwładniania.	4	pokaz, ćwiczenia	<p>Doskonal techniki obezwładniania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dźwigniami: łokciową, łokciowo-barkową, – duszeniem: z podejścia z przodu i z tyłu, – obaleniami: chwytem za głowę, za nogi, podcięciem, <p>Doskonal ww. techniki we współdziałaniu.</p> <p>Techniki obezwładniania uczą do momentu unieruchomienia osoby. W ostatnim etapie nauczania dzieląc słuchaczy na zespoły trzyosobowe (dwóch policjantów, jeden napastnik), doskonal ww. umiejętności w różnych sytuacjach w formie zadaniowej, której celem będzie wyrobienie u policjantów nawyku współdziałania.</p>
3. Doskonalenie chwytów transportowych.	4	pokaz, ćwiczenia	<p>Doskonal techniki chwytów transportowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – techniki prowadzenia: przy pomocy dźwigni łokciowej, ucisków na miejsca wrażliwe, – dźwignie transportowe: łokciowo-barkowa, nadgarstkowa,

			<ul style="list-style-type: none"> – techniki podnoszenia z ziemi i odrywania od przeszkody: dźwignią: łokciową, łokciowo-barkową, przy pomocy ucisków na miejsca wrażliwe. Doskonał ww. techniki we współdziałaniu. <p>Nauczanie rozpocznij od umiejętności stosowania łagodnych form prowadzenia osoby, która nie stawia oporu. Następnie doskonał techniki prowadzenia, chwytów transportowe, sposoby odrywania i podnoszenia z ziemi w różnych sytuacjach, także wtedy, kiedy osoba stawia bierny lub czynny opór. W razie potrzeby sytuacje takie zakończ unieruchomieniem i przygotowaniem do założenia kajdanek.</p>
4. Doskonalenie technik zakładania kajdanek i prowadnic oraz sprawdzenie osoby w różnych sytuacjach taktycznych z uwzględnieniem współdziałania.	3	pokaz, ćwiczenia	<p>Doskonał techniki zakładania kajdanek i prowadnic oraz sprawdzenia osoby. Zakładanie prowadnic. Zakładanie kajdanek:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) na ręce trzymane z przodu – w pozycji wolnostojącej i przy ścianie, b) na ręce trzymane z tyłu: <ul style="list-style-type: none"> – w pozycji stojącej, – przy ścianie, – w klęku, – w leżeniu. <p>Przypomnij poszczególne etapy zakładania kajdanek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utrzymanie bezpiecznej odległości, – prawidłowe wydawanie poleceń aż do właściwego ustawienia osoby, – prawidłowe założenie kajdanek, – sprawdzenie osoby, – zabezpieczenie znalezionych przedmiotów, – transportowanie osoby z założonymi kajdankami, – prawidłowa asekuracja podczas wszystkich etapów działania. <p>Techniki zakładania kajdanek doskonał w różnych sytuacjach, we współdziałaniu oraz z użyciem broni. Ćwiczenia sprawdzenia osoby polecaj wykonywać z udziałem pozorantów w ubraniach cywilnych oraz z użyciem niebezpiecznych przedmiotów do odnalezienia.</p>
5. Doskonalenie umiejętności użycia wybranych środków przymusu bezpośredniego w obronie przed atakiem niebezpiecznym narzędziem i bronią palną.	4	pokaz, ćwiczenia	<p>Nauczanie obron przed atakiem niebezpiecznym narzędziem rozpocznij od scharakteryzowania różnych form ataku i zagrożeń z tego wynikających. Zwróć szczególną uwagę na to, że ataki te mogą być ponawiane i wielopłaszczyznowe. Podkreśl znaczenie zachowania bezpiecznej odległości oraz znaczenie stosowania przez policjantów podczas interwencji zasady „pustych rąk, widocznych i trzymany daleko od niebezpiecznych przedmiotów”. Omów możliwości wykorzystania do obrony środków</p>

			<p>przymusu bezpośredniego, różnych innych przedmiotów oraz aranżacji pomieszczenia. Następnie ćwicz obronę przed atakiem pałą i nożem w zależności od odległości od napastnika, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dystansowanie, – stopowanie ataku, – zejście z linii ataku, – zabicie ataku, – blokowanie ataku. <p>Nauczając obron przed zagrożeniem bronią palną uświadom skalę zagrożenia i możliwości obrony w zależności od rodzaju broni palnej, której używa napastnik. Przypomnij zasady taktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – umiejętność negocjowania, „zagadywania” napastnika, – zejście z linii strzału z przechwyceniem broni, – możliwość stosowania uderzeń w miejsca wrażliwe, odebranie broni.
6. Doskonalenie umiejętności posługiwania się bronią palną w interwencji.	6	pokaz, ćwiczenia	<p>Zajęcia realizuje dwóch nauczycieli z zakresu taktyki i techniki interwencji.</p> <p>W zajęciach słuchacze uczestniczą z pełnym wyposażeniem do służby. Doskonali następujące umiejętności posługiwania się bronią:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postawy strzeleckie (gotowości, frontalna i półfrontalna obniżona, klęcząca niska), – postawa, dobytec, przeładowanie broni, – zmiana kierunku strzelania (zwroty w prawo, w lewo i w tył), – awaryjna i taktyczna wymiana magazynka (koniec amunicji i niewypał), – poruszanie się z bronią (chodzenie, bieg, zatrzymanie), – poruszanie się z bronią w patrolu dwuosobowym i w zespole (ze zwróceniem uwagi na sposób trzymania broni przez „1” i „2” oraz wzajemne ustawienie), – awaryjna wymiana magazynka z ubezpieczeniem partnera, – przemieszczanie się w terenie w dwójkach i w zespole z wzajemnym ubezpieczaniem się oraz z wykorzystaniem naturalnych przeszkód, – bezpieczne podejście do budynku, – poruszanie się korytarzem, – techniki wejść do pomieszczeń, – sprawdzenie pomieszczeń pod kątem osób. <p>Zajęcia realizuj w terenie otwartym i w salach symulacyjnych z wykorzystaniem broni służbowej i środków technicznych. Omów rodzaje</p>

			kamizelek kuloodpornych, latarek taktycznych, ich właściwości i sposób użycia.
7. Zapewnienie bezpieczeństwa podczas realizacji czynności interwencyjnych w różnych sytuacjach.	8	pokaz, ćwiczenia	Zajęcia realizuje dwóch nauczycieli z zakresu taktyki i techniki interwencji. Zademonstruj i omów wzorcową procedurę postępowania podczas legitymowania i zatrzymywania w terenie otwartym, w pomieszczeniu i w pojeździe stawiających opór i stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia. Przygotowując założenia do ćwiczeń bazuj na przykładach z praktyki lub z biuletynu. W założeniach uwzględnij specyfikę postępowania w sprawach z udziałem nieletnich. Przeprowadź ćwiczenia praktyczne ww. czynności.

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 8 odbywa się na podstawie pozytywnych ocen bieżących i przyjmuje postać końcowego zapisu uogólnionego zaliczono (zal) albo nie zaliczono (nzal).

Temat Nr 9: Szkolenie strzeleckie

CELE: Po zrealizowaniu zagadnienia słuchacz będzie potrafił:

- bezpiecznie użytkować broń palną,
- stosować właściwą taktykę podczas posługiwania się bronią palną,
- stosować zasady mające wpływ na celność strzelania,
- rozpoznać i usunąć zacięcia w broni palnej krótkiej,
- wykonać strzelania statyczne z broni palnej krótkiej,
- wykonać strzelania szybkie z broni palnej krótkiej,
- wykonać strzelania dynamiczne z broni palnej krótkiej,
- wykonać strzelania sytuacyjne z broni palnej krótkiej.

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
1. Warunki bezpieczeństwa przy posługiwaniu się bronią.	1	wykład, pokaz	Zajęcia realizuj w sali dydaktycznej. Omów treści i zobrazuj je poprzez prezentację multimedialną lub prezentację foliogramów oraz tablic poglądowych. Przypomnij: warunki i przypadki użycia broni; zasady bezpiecznego posługiwania się bronią; sposoby usuwania zacięć w broni palnej krótkiej oraz podstawy celnego strzelania.
2. Strzelania statyczne o zmieniającym się stopniu trudności – zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu broni palnej krótkiej. *Zalecane jest wykonanie 2 strzelań.	5	pokaz, ćwiczenia	Zajęcia realizuje dwóch nauczycieli (instruktorów strzelania). Zrealizuj strzelania statyczne, przestrzegając zasady stopniowania trudności oraz warunki określone w zbiorze przepisów prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów przy użyciu broni palnej krótkiej.
3. Strzelania szybkie o zmieniającym się stopniu trudności – zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu broni palnej krótkiej. *Zalecane jest wykonanie 3 strzelań.	6	pokaz, ćwiczenia	Zajęcia realizuje dwóch nauczycieli (instruktorów strzelania). Zrealizuj strzelania szybkie zgodnie z zasadą stopniowania trudności oraz warunkami określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów przy użyciu broni palnej krótkiej.

<p>4. Strzelania dynamiczne o zmieniającym się stopniu trudności – zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu broni palnej krótkiej.</p> <p>*Zalecane jest wykonanie 3 strzelań.</p>	6	pokaz, ćwiczenia	<p>Zajęcia realizuje dwóch nauczycieli (instruktorów strzelania).</p> <p>W trakcie realizacji tego punktu nauczania zrealizuj strzelania dynamiczne zgodnie z zasadą stopniowania trudności oraz warunkami określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów przy użyciu broni palnej krótkiej.</p>
<p>5. Strzelania sytuacyjne o zmieniającym się stopniu trudności – zgodnie z warunkami strzelań określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów, przy użyciu broni palnej krótkiej.</p> <p>*Zalecane jest wykonanie 3 strzelań.</p>	6	pokaz, ćwiczenia	<p>Zajęcia realizuje dwóch nauczycieli (instruktorów strzelania).</p> <p>W trakcie realizacji tego punktu nauczania zrealizuj strzelania sytuacyjne zgodnie z zasadą stopniowania trudności oraz warunkami określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów przy użyciu broni palnej krótkiej.</p>

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 9 odbywa się na podstawie pozytywnych ocen bieżących i przyjmuje postać końcowego zapisu uogólnionego zaliczono (zal) albo nie zaliczono (nzal).

Temat Nr 10: Udzielanie pierwszej pomocy

CELE: Po zrealizowaniu zagadnienia słuchacz będzie potrafił:

- ocenić miejsce zdarzenia pod kątem bezpieczeństwa własnego i osób poszkodowanych,
- dokonać wstępnej oceny stanu poszkodowanego,
- zastosować odpowiednią pozycję ułożeniową,
- prowadzić działania resuscytacyjne według standardów ERC,
- ocenić i zabezpieczyć poszkodowanego po urazie (opatrywanie różnego rodzaju ran, tamowanie krwotoków, unieruchamianie obrażeń układu kostnego),
- udzielić pomocy poszkodowanemu w sytuacjach nietypowych (urazy termiczne, chemiczne, porażenie prądem, tonięcie),
- udzielić pomocy w nagłych sytuacjach chorobowych (drgawki, bóle w klatce piersiowej).

Zagadnienia	Czas realizacji w godz. lekcyjnych	Sposób realizacji (metoda, technika)	Wskazówki do realizacji
1. Obowiązki policjanta w zakresie udzielania pierwszej pomocy wynikające z przepisów prawa oraz etyki zawodowej. 2. Nagłe zatrzymanie krążenia – rozpoznawanie. 3. Algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia w poszczególnych grupach wiekowych i u kobiet w ciąży. 4. Zastosowanie automatycznej defibrylacji zewnętrznej. 5. Samodzielne przeprowadzenie resuscytacji krążeniowo-oddechowej w poszczególnych grupach wiekowych. 6. Postępowanie w zadławieniu z uwzględnieniem odrębnych stanów fizjologicznych (dzieci i kobiety w ciąży).	2	ćwiczenia praktyczne	Przypomnij obowiązki policjanta: moralny, prawny oraz wynikający z etyki zawodowej, w zakresie udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym. W dalszej części przypomnij algorytm postępowania na miejscu wypadku w zależności od jego rodzaju. Przypomnij słuchaczom, że postępowanie na miejscu wypadku wymaga przestrzegania ustalonego schematu działań wchodzących w zakres ogólnej oceny zdarzenia: bezpieczeństwo na miejscu zdarzenia, rozpoznanie mechanizmu urazu (rodzaj zdarzenia). Uświadom słuchaczom ważność dbania o własne bezpieczeństwo na miejscu wypadku, zabezpieczania się przed transmisją wirusów HIV, HBV, HCV. Przypomnij, jakie czynności należy wykonać podczas wstępnej oceny poszkodowanego z uwzględnieniem odrębnych stanów fizjologicznych (dzieci i kobiety w ciąży). Przypomnij słuchaczom pozycje ułożeniowe, które należy zastosować u poszkodowanego w zależności od jego stanu, doznanych obrażeń, a także uwzględniając wiek. Następnie poleć, aby każdy ze słuchaczy w ramach ćwiczeń pod Twoim nadzorem wykonał samodzielnie czynności podejmowane wobec poszkodowanego na miejscu zdarzenia w oparciu o nabytą wiedzę oraz umiejętności. Podczas realizacji punktów kluczowych przypomnij zagadnienia dotyczące nagłego stanu zagrożenia życia z powodu zatrzymania podstawowych funkcji życiowych. Podkreśl znaczenie czynników wpływających na skuteczność resuscytacji

			krążeniowo-oddechowej. Omów szczegółowo zagadnienia dotyczące poruszanego tematu oraz przedstaw algorytm postępowania w sytuacji zadławienia oraz resuscytacji krążeniowo-oddechowej z zastosowaniem automatycznej defibrylacji zewnętrznej wg obowiązujących standardów. W ramach ćwiczeń praktycznych słuchacze samodzielnie wykonują resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomach oraz defibrylację elektryczną.
7. Rany – ich prawidłowe zaopatrzenie. 8. Krwotok – sposoby i etapy tamowania krwawienia zewnętrznego. 9. Urazy układu kostnego – objawy i sposoby unieruchamiania (zasady POTT). 10. Postępowanie po urazach układu kostnego poszczególnych części ciała (głowa, kręgosłup, klatka piersiowa).	2	ćwiczenia praktyczne	Podczas realizacji zagadnień przypomnij algorytmy postępowania w przypadku opatrywania różnego rodzaju ran. Zwróć uwagę na bezpieczeństwo ratownika. Wykorzystaj do zajęć praktycznych pozoranta, atrapy ran, złamań i innych urazów, rękawiczki, walizki pierwszej pomocy z wyposażeniem, szyny unieruchamiające oraz deskę ortopedyczną. Podczas ćwiczeń słuchacze samodzielnie na podstawie przygotowanych wcześniej założeń, podejmują czynności wobec osób, u których stwierdzają różnego rodzaju rany, krwotok lub obrażenia układu kostnego.
11. Przypadki nietypowe: – podejrzenia zawału mięśnia sercowego, – postępowanie w przypadku oparzenia, – napad drgawkowy, – cukrzyca.	2	pogadanka, ćwiczenia praktyczne	Omów postępowanie z osobą, u której podejrzewasz zawał mięśnia sercowego, rozpoznałeś napad drgawkowy, stwierdziłeś uszkodzenia termiczne, chemiczne, doznała rażenia prądem lub podejrzewamy cukrzycę. Podczas realizacji zagadnień omów szczegółowo zagadnienia dotyczące poruszanego tematu oraz przedstaw algorytmy postępowania. Następnie poleć, aby każdy ze słuchaczy w ramach ćwiczeń wykonał samodzielnie czynności podejmowane wobec poszkodowanego na miejscu zdarzenia.

Sposoby oceniania

Zaliczenie Tematu nr 10 odbywa się na podstawie pozytywnych ocen bieżących i przyjmuje postać końcowego zapisu uogólnionego zaliczono (zal) albo nie zaliczono (nzal).